

22.1.2014

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL33
000230 VALTIONEUVOSTO

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö STM 114:00/2009

Sosiaali- ja terveysministeriö on 4.11.2013 päivätyllä kirjeellään pyytänyt Kevan lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi työtapaturma- ja ammattitautilain ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi sekä esitykseen liittyvästä ammattitautiasetuksesta.

Yleistä

Keva pitää hyvänä sitä, että nykyisten tapaturmavakuutus- ja ammattitautilain sekä tapaturmavakuutuksen kuntoutuslain sisältö uudistetaan ja säädökset sisällytetään samaan lakiin. Tämä selkeyttää ja yksinkertaistaa lainsäädäntöä.

Ehdotetut kunnallisen ja valtion eläkelain muutokset

Ehdotettuun työtapaturma- ja ammattitautilakiin esitetään uutta säännöstä, joka koskisi oikeutta tapaturmaeläkkeeseen vanhuuseläkkeellä sattuneen vahinkotapahtuman perusteella (68 §). Esityksen mukaan tapaturmaeläkettä maksettaisiin määräaika enintään kaksi vuotta tai siihen asti, kun eläkkeensaaja täyttää 68 vuotta.

Samalla ehdotetaan, että kunnallisen eläkelain 76 §:ää ja valtion eläkelain 73 §:ää, jotka koskevat ensisijaisen etuuden vähentämistä työeläkkeestä, muutettaisiin niin, ettei työtapaturma- ja ammattitautilain 68 §:n mukaista tapaturmaeläkettä tai tätä edeltävää päivärahaa vähennettäisi työeläkkeestä.

Keva pitää ehdotusta hyvänä. Nykyisin voimassa olevien säännösten mukaan vanhuuseläkkeellä maksettava korvaus vähennetään myönnetystä vanhuuseläkkeestä, vaikka korvaus perustuu vanhuuseläkkeellä tehtyyn työhön.

Ehdotuksen mukaan säännöstä sovellettaisiin kuitenkin vain henkilöille, jotka ovat jääneet vanhuuseläkkeelle 63 vuotta täytettyään eli esityksen mukaan työeläkelakien mukaisessa vanhuuseläkeiässä. Esityksen perusteluissa mainitaan erikseen, että se ei koske henkilöitä, jotka jäävät tätä alemmassa eläkeiässä vanhuuseläkkeelle kuten esimerkiksi sotilaita.

22.1.2014

Keva muistuttaa kuitenkin, että sotilaseläkejärjestelmän piiriin kuuluvan noin 11 000 henkilön lisäksi, kunnallisen eläkelain, valtion eläkelain sekä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain piiriin kuuluu vähän yli 20 000 henkilöä, joilla on edelleen oikeus ennen 1.7.1989 voimassa olleen ammatillisen eläkeikäjärjestelmän mukaiseen alle 63 vuoden eläkeikään. Sen lisäksi julkisissa eläkejärjestelmissä on edelleen voimassa tietyn edellytyksin oikeus jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle. Kevan mielestä säännös ei näin muotoiltuna kohtele julkisen sektorin eläketurvan piiriin kuuluvia henkilöitä tasapuolisesti. Alennettujen eläkeikien piiriin kuuluu muun muassa peruskoulunopettajia ja sairaanhoidon ammattilaisia, joissa ammateissa on hyvin tyypillistä työssäkäynti vanhuuseläkkeen aikana.

Takautuvan korvauksen maksaminen eläkelaitokselle

Ehdotettuun lakiin esitetään myös uutta säännöstä takautuvan korvauksen maksamisesta eläkelaitokselle. Nykyisin Kevan oikeus saada takautuva korvaus eläkkeensaajalle maksamastaan eläkkeestä perustuu kunnallisen eläkelain 130 §:ään, valtion eläkelain 128 §:ään sekä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 8 §:ään.

Lakiin esitetyn 144 §:n mukaan vakuutuslaitoksen on eläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuva korvaus eläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun työeläkkeen tai perhe-eläkkeen määrää.

Keva pitää tätäkin esitystä hyvänä. Uuden säännöksen lisääminen ei kuitenkaan poista yleisintä käytännön ongelmaa, joka esiintyy tapaturma- ja ammattitautilain mukaisen korvauksen huomioon ottamisen eläkkeessä. Vakuutuslaitoksilla ei ole lakiin perustuvaa velvollisuutta ilmoittaa eläkelaitokselle myöntämistään eduista. Eläkelaitoksen tulee itse pyytää tietoja ja tieto vireillä olevasta tai eläkkeen alkamisen jälkeen myönnetystä korvauksesta ei läheskään aina käy ilmi eläkkeenhakijan tai -saajan eläkelaitokselle toimittamista asiakirjoista. Tästä aiheutuu eläkelaitokselle mutta ennen kaikkea eläkkeen ja korvauksen saajalle varsin ikävää perusteettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintää. Takaisinperittävät summat saattavat olla todella huomattavia.

Tästä syystä Keva esittääkin harkittavaksi, että lakiin lisättäisiin säännös, jossa velvoitettaisiin vakuutuslaitos ilmoittamaan omaaloitteisesti eläkelaitoksille tiedot myöntämistään ensisijaisista etuuksista.

22.1.2014

Vapaaehtoiset vakuutukset

Ehdotetun lain VIII osassa esitetään säädettäväksi vapaaehtoisista työajan ja vapaa-ajan vakuutuksista. Esityksen mukaan niihin sovelletaan pakollista vakuutusta koskevia säännöksiä, jollei ehdotetussa laissa toisin säädetä. Lain 241§:n 2 momentissa ehdotetaankin säädettäväksi, että vapaa-ajan vakuutuksesta maksettavat korvaukset olisivat toissijaisia työeläkkeeseen nähden.

Kevan mielestä ehdotettu uusi säännös selkeyttää lainsäädäntöä ja ratkaisukäytäntöä vapaaehtoisten korvausten osalta. Nykyisin käytäntö on perustunut työeläkejärjestelmässä voimassa olleisiin käytäntöihin ja ohjeisiin.

KEVA

Pekka Alanen
vt. toimitusjohtaja

Anne Perälehto-Virkkala
lakiasiainjohtaja